

Podcast toont TBS'ers als mensen

‘De luikjes openzetten. Zodat het gevoel weer gaat stromen en de emoties loskomen.’ Daarmee is Anja, persoonlijk begeleider van tbs-patiënten, dag in dag uit bezig. In de podcast TBS van radioverslaggever Tom Veldhuijzen vertelt ze hoe ze dat bij Mathieu probeert te bewerkstelligen. Een man die na een gevangenisstraf voor een dubbele moord is opgenomen in TBS-kliniek De Rooyse Wissel in het Limburgse Venray.

Mathieu (een pseudoniem) moest deelnemen aan een rollenspel waarin hij het slachtoffer toespreekt dat hij met drie kogels om het leven had gebracht. „Ik heb haar alles gezegd wat ik haar wilde zeggen”, vertelt hij. „Ik heb haar ook excuses aangeboden. Dat was wel pittig, ja. Daar brak ik wel even. Wauw, dat was hardcore.” Ook betreurd Mathieu dat hij in de rechtszaal zo bot was geweest tegen de dochters van de vrouw. „Dat heb ik nu dus rechtgezet door middel van therapie. Ik heb het heel netjes afgerond.”

Helpt dat, vraagt verslaggever Tom Veldhuijzen vervolgens aan de begeleider. „Ja, dit is heel belangrijk”, zegt zij. „Het gros van de patiënten bij ons in de kliniek heeft zoveel trauma’s opgelopen - daar hebben wij nog geen flauw idee van. (..) Ook de eerste levensjaren. Bij bijna allemaal zie je dat er geen hechting heeft plaatsgevonden. De meesten hebben geen schijn van kans gehad.” Mathieu voelt overigens geen wroeging voor zijn andere moord - eerst schoot hij zijn criminele zakenpartner dood, die hij verdacht van een liquidatiepoging, en daarna diens vriendin, die een onschuldige getuige was.

In zes afleveringen van een half uur leren we hoe het eraan toe gaat in zo’n centrum voor forensische psychiatrie, dat met 14.000 verlofbewegingen per jaar minder gesloten is dan de strenge beveiliging doet vermoeden. In de gesprekken met Veldhuijzen ervaren we hoe persoonlijk en patiënten met elkaar omgaan. Soms best amicaal, gezellig keuvelend op proefverlof, al is het voor patiënten verboden om hun behandelaren op koffie te trakteren. En dan weer moederlijk als de tbs’ers worden gecorrigeerd vanwege het vertonen van ‘bajesgedrag’. Nooit klinkt er afkeuring in de vragen van Veldhuijzen door. Ook geen goedkeuring trouwens. Een koele stijl, die op zijn gesprekspartners een geruststellend effect heeft: de patiënten zijn bijzonder openhartig en het personeel verdedigt zonder schroom een menselijke aanpak van wat je misschien best ‘gevaarlijke gekken’ mag noemen.

Dat laatste oordeel is dus aan de luisteraar, die ook moet aanhoren hoe een andere bewoner van De Rooyse Wissel, die net als Mathieu voor moord zit, prima kan leven met zichzelf: „Ik wil geen behandeling, ik wil niet met mijn delict aan de gang. Geen analyse, geen neurologisch onderzoek. Ik wil nergens aan meewerken, maar gewoon mezelf zijn.” En waarom wil je dat niet, vraagt Veldhuijzen dan. „Ja, vanwege mijn gewetenloosheid, die wil ik niet onder controle. Hoe moet ik dat zeggen? Ik ben zo geboren.” Veldhuijzen, resumerend: „Je bent wie je bent en je wilt er niets aan veranderen.”

Steven de Jong

Podcast

TBS

KRO-NCRV
7 afl van 30 min
NRC Audio, Spotify,
nporadio1.nl